

Azərbaycan Tibb Universiteti
“ƏCZAÇILIQ İQTİSADİYYATI”

fənni üzrə
İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI
(SİLLABUS)

“TƏSDİQ EDİRƏM”
“Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi”
kafedrasının müdiri
ə.m., prof. M.N. Vəliyeva

İmza _____

05.02.2019

FƏNNİN KODU: İPF-B05
FƏNNİN NÖVÜ: məcburi
FƏNNİN TƏDRİS SEMESTRİ: P-6
FƏNNİN KREDİTİ: 6
FƏNNİN TƏDRİS FORMASI: əyani
FƏNNİN TƏDRİS DİLİ: azərbaycan
FƏNNİN TƏDRİS EDƏN MÜƏLLİMLƏR: dos. Cəlilova K.İ

KAFEDRANIN ƏLAQƏ NÖMRƏLƏRİ: +994(12) 597-12-08

E-MAIL: kamalajalilova@gmail.com

PREREKVİZİTLƏR: Fənnin tədrisi üçün öncədən “Əczaçılıq işinin təşkili” fənni tədris olunmalıdır

KOREKVİZİTLƏR: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda fənnlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur

FƏNNİN İZAHATI: “Əczaçılıq iqtisadiyyatı” fənni digər sahələrin iqtisadiyyatından fərqli olaraq, bir çox xüsusiyyətlərə malikdir, o cümlədən: əczaçılıq məhsulun sosial mahiyyəti, bazarda tələb və təklifin spesifik formalaşma mexanizmləri, aralıq istehlakçıların (həkimlərin) rolu, dərman vasitələrinin qiymətyaranmasına fərqli yanaşmalar, onların irəlilədilməsinin xüsusi meyarların mövcudluğu, mallarının realizasiya və bölüşdürmə kanallarının spesifikası. Tələbə tədris prosesində bu xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq əczaçılıq müəssisəsinin iqtisadi

vəziyyətinin düzgün təhlil etməsini, uçotun aparılmasını, effektiv maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin planlaşdırılmasını və həyata keçirilməsini öyrənməlidir.

FƏNNİN MƏQSƏDİ: Əsas iqtisadi qanunların və onların əczaçılıq bazarında tətbiqinin xüsusiyyətlərinin, müxtəlif əczaçılıq müəssisələrində (istehsalat, topdan satış, pərakəndə satış) uçot sənədləri əsasında maliyyə-iqtisadi fəaliyyətinin düzgün və effektiv aparılmasının öyrənilməsidir.

FƏNNİN NƏTİCƏLƏRİ: Fənnin mənimsənilməsi nəticəsində tələbə iqtisadiyyatın əsaslarını, əczaçılıq iqtisadiyyatının xüsusiyyətlərini, əsas iqtisadi qanunlarının tətbiqinin spesifikasiyasını, Azərbaycanda dərman vasitələrinin qiymətlərinin tənzimlənmə sistemini, əczaçılıq sektorunda uçotun aparılmasını və uçot sənədləri ilə işləmə prinsiplərini, aptek və digər əczaçılıq müəssisələrinin əsas iqtisadi göstəricilərinin hesablanmasını və planlaşdırılmasını bilməlidir.

FƏNNİN MÖVZULARI:

Mühazirələr

N	Mövzular	Saat
1	Əczaçılıq iqtisadiyyatına giriş. Mikro- və makroiqtisadiyyat. Əczaçılıq müəssisəsi mikroiqtisadiyyatının obyektı kimi. Əczaçılıq müəssisənin iqtisadi resursları.	2
2	Bazarların təsnifatı və növləri. Bazar münasibətləri və rəqabət. Əczaçılıq bazarının xüsusiyyətləri.	2
3	Qiymət və onun funksiyaları. Qiymətyaranma prinsipləri və strategiyaları. Dərman vasitələrinin qiymətlərinin formalaşması.	2
4	Əczaçılıq sektorunda uçot siyasəti. Uçot, onun növləri və ölçüləri. Mühasibat uçotun predmeti, metodu və elementləri Mühasibat balansı, strukturu. İkili yazılış sistemi. Aktiv və passiv, onların tərkib hissələri	2
5	Əczaçılıq sahəsində proqnozlaşdırma və planlaşdırma. Planlaşmanın növləri, üsulları və prinsipləri	2
6	Marketinq və onun əczaçılıq sahəsində tətbiqi. Marketinq kompleksi	2
7	Farmakoiqtisadiyyat. Farmakoiqtisadi analizin prinsipləri və ölçüləri.	2

Cəmi: 14 saat

Təcrübələr

N	Mövzular	Saat
1	Əsas iqtisadi qanunlar. Tələb, təklif, onlara təsir edən amillər (qiymət və qeyri-qiymət determinantları). Bazar tarazlığı. Əczaçılıq məhsullarının qiymət elastikliyinin hesablanması	6
2	Əczaçılıq bazarında istehlak davranışı və onu formalaşdıran faktorlar. İstehlakçı üstünlüyü. Büdcə xətti anlayışı. Büdcə əyrisinin qurulması	6
3	Qiymətyaranmanı tənzimləyən normativ-hüquqi aktlar (tarif şurasının sənədləri)	2
4	Təsərrüfat əməliyyatların uçotu. Uçotda sənədləşmə, sənədlərin təsnifatı. Mühasibat uçotunun hesabları, onların iqtisadi əlamətlərinə görə qruplaşması (misallar)	6
5	Mühasibat balansı və balans əməliyyatları (misallar). Mühasibat əməliyyatların qeydiyyatına alınması. Mühasibat hesabatı, onun tərtibi qaydaları. Sənədlərin üzərində işləmə	6
6	Əsas vəsaitlərin və qeyri-maddi aktivlərin təsnifatı. Əczaçılıq müəssisələrində əsas vəsaitlərin uçotu. Amortizasiya hesabı. Amortizasiya xərclərinin hesablanması	6
7	Əczaçılıq təşkilatlarında mal dövriyyəsinin uçotu. Təşkilatın mal mədaxil və məxaricinin planlaşdırılması. Mal dövriyyəsinin analizi.	6
8	Mal ehtiyatının strukturu və təsnifatı. Mal-material ehtiyatların idarəedilməsi. Mal ehtiyatının planlaşdırılmasında istifadə olunan metodik üsullar	6
9	Ticarət əlavəsi. Ticarət əlavəsinin uçotu və planlaşdırılması. Tədavül xərclər: daimi və dəyişən. Tədavül xərclərinin uçotu və planlaşdırılması (misallar)	6
10	Pul vəsaitinin və hesablaşma əməliyyatlarının uçotu: kassa mədaxili və kassa məxarici əməliyyatları. Nəğd və qeyri-nəğd hesablaşmalar. Sənədlərin üzərində işləmə	6
11	Əmək haqqının növləri, formaları və hesablanma qaydaları. Əmək haqqının tərkib hissələri. Əmək haqqının uçotu (misallar)	4
12	Əczaçılıq müəssisələrinin əsas iqtisadi göstəriciləri. Gəlir, onun analizi və planlaşdırılması (ümumi gəlir və təmiz gəlir). Təmiz gəlirin formalaşması. Müəssisənin rentabelliği və digər maliyyə göstəricilərinin hesablanması (misallar)	6
13	Biznes-plan. Əczaçılıq təcrübəsində onun rolu. Biznes planının strukturu və funksiyaları	4
14	Əczaçılıqda marketing tədqiqatları sistemi, obyektləri, istiqamətləri. Marketing alətləri. Bazarın seqmentləşdirilməsi. Əczaçılıq marketinginin strategiyası	6

QIYMƏTLƏNDİRİLMƏ:

Fənn üzrə kredit toplamaq üçün lazımi 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

50 bal – imtahana qədər

O cümlədən:

10 bal – dərslə davamiyyət

10 bal – sərbəst işlər

30 bal – aralıq qiymətləndirmə nəticəsində toplanacaq ballardır

50 bal – imtahanda toplanacaq

İmtahan test üsulu ilə keçiriləcəkdir. Test 50 suallardan ibarət olacaqdır. Hər bir sual 1 baldır. Səf cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silir.

QEYD: İmtahanda min 17 bal toplanmasa, imtahana qədər yığılan ballar toplanılmayacaq. İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun miqdarı aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

A – “Əla” - 91-100

B – “Çox yaxşı” – 81-90

C – “Yaxşı” – 71-80

D – “Kafi” – 61-70

E – “Qənaətbəxş” – 51-60

F – “Qeyri kafi” – 51 baldan aşağı

SƏRBƏST İŞ:

Semestr ərzində 2 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 5 balla qiymətləndirilir. Sərbəst iş yazılı formada, həcmi 5-7 səhifə olmalıdır. Hər bir sərbəst iş tələbənin fərdi fikirlərinin məcmusu olduğu görə plaqiata yol verilməzdir.

SƏRBƏST İŞLƏRİN MÖVZULARI VƏ TƏHVİL VERİLMƏSİNİN SON TARİXİ

№	Mövzular	Son tarix
1.	Əczaçılıq bazarında istehlakçı növləri. İstehlak davranışına təsir edən amillər	
2.	Dərman vasitələri sahəsində qiymətyaranma strategiya və metodları. DV-nin qymətoyuma prinsipləri	
3.	Əczaçılıq şirkətinin aktivləri. Onların tərkib hissələri	
4.	Aptek müəssisəsinin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tərtib edilməsi (Nümunə)	
5.	Aptek müəssisəsinin rentabelliği. Əsas göstəricilərin hesablanması (Misallar)	

Sərbəst işlərin nəticələri jurnalda qeyd olunur.

ƏDƏBİYYAT:

1. Vəliyeva M.N., Cabbarova Ş.A. Əczaçılığın idarəolunması və iqtisadiyyatı. Bakı, “Şərq-Qərb” nəşriyyat evi, 2013, s.274-445, 493-526, 559-673
2. Багирова В.Л. Управление и экономика фармации: Учебник, М.: ОАО «Издательство Медицина», 2004, с.163-488
3. Косова И.В. Организация и экономика фармации: Учебник, М.: Издательство «Академия», 2004, с.228-339
4. Савельева З.А., Зайцева З.М., Карташова О.В. Основы экономики аптек: Учебное пособие (цикл лекций), М., 2003, 180с.
5. Desselle Shane P., Zgarric David P., Alston Gregory L. Pharmacy management: Essentials for all practice settings, 3rd edition, 2012, s.301-447
6. Peterson Andrew M. “Managing pharmacy practice: principles, strategies, and systems”, CRC Press Pharmacy education series, 2004, p. 139-183, 487-505

KURS İŞİ:

Bu fənn üzrə kurs işi nəzərdə tutulur.

TƏCRÜBƏ:

Bu fənn üzrə istehsalat təcrübəsi nəzərdə tutulur.

HAZIRLADI:

ə.ü.f.d., dos. Cəlilova K.İ.